

TÜRKÇE DÎVÂN'DAKİ LXVI. GAZEL FUZULÎ'NİN Mİ?

Ömer ZÜLFE*

ÖZET

Bu yazıda, Fuzûlî'nin divanının *Fuzulî Türkçe Divân* adıyla yayınlanan ilmî neşrindeki bir gazelin başka bir şaire ait olma ihtimali üzerinde durulmuş ve elde edilen veriler ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Fuzulî, Divan, LXVI. Gazel.

DOES THE GHAZEL IN TÜRKÇE DÎVÂN BELONG TO FUZULÎ?

ABSTRACT

In this title, it has been studied on possibility of that, is a ghazal in divan of Fuzuli which has been published by the name of the *Fuzulî Türkçe Divân* that is considered the last scientific work about his divan, belongs to another poet.

Key Words: Fuzulî, Divan, LXVI. Ghazel.

Fuzûlî [ö. 1556]'nin Türkçe divanının Türkiye'de yeni harflerle üç¹ yayını var.² Bunlardan dört bilim adamı tarafından hazırlanan ve *Fuzulî Türkçe Divân* adını

* (Dr), Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü. omerzulfe@hotmail.com / omerzulfe@yahoo.com.

¹ Abdülbaki Gölpınarlı Fuzûlî'nin divanını 1948 ve 1961 yıllarında iki kez neşretmiştir. Bunlardan en yeni olanı esas alındı.

² Abdülbaki Gölpınarlı, *Fuzulî Divanı*, İnkılâp Kitabevi, İstanbul 1948, CLXIII+432 s.; *Fuzulî Divanı* (Önsöz, Gazeller, Terkipler, Kıt'alar, Rubailer, Lügatçe, İndeks, Fihrist), İnkılâp Kitabevi, İstanbul 1961, CXXVIII+234 s.; Ali Nihat Tarlan, *Fuzulî Divanı Musammât-Mukatta' ve Rübailer Kısmı*, İstanbul 1950, 248+10 s.; Kenan Akyüz, Sedit Yüksel, Süheyl Beken, Müjgan Cunbur, *Fuzulî Türkçe Divân*, İş Bankası Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1958, XI+573 s.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic*
Volume 1/2 Fall 2006

taşıyan çalışma, ötekilerden farklı olarak kasidelerin de yer alması, çeviri yazı abecesinin kullanılması ve 68 nüshanın karşılaştırılmasıyla meydana getirilmesi gibi özellikleri sebebiyle bugün için en kapsamlı yayın olarak kabul edilebilir. Kitapta 42 kaside; 302 gazel; 1 müstezat, 3 murabba, 3 muhammes, 2 tahmis, 2 müseddes, 2 terci-bend olmak üzere 12 musammat; 42 kıt'a ve 72 rubaî bulunmaktadır.

Zaman içerisinde yapılan çalışmalar ve bulunan yeni bilgiler *Türkçe Divân'daki* eksikleri gidermiş, yanlışları düzeltilmiş ve eserin bazı açıklarını kapatmıştır.³

Fuzulî'nin divanının bundan sonraki yayınlarına katkı sağlamak bakımından *Türkçe Divân'daki* LXVI. gazel üzerinde durmak gerekmektedir. Büyük bir ihtimalle bu şiir Fuzulî'nin olmayıp XVI. yüzyılın ilk yarısında yaşayan Selikî mahlâslı başka bir şaire aittir. Konuyu tartışmaya açmak ve karanlıkta kalan noktaları aydınlatmak bakımından eldeki verileri sıralamak yerinde olacaktır.

LXVI. gazel TD'de⁴ şöyle tespit edilmiştir:⁵

LXVI

1. Yoluñda can viren kimi derûnumda 'alâmet bar
Şehîd-i tîğ-i 'ışk olmağa göñlümde şehâdet bar
2. Meni gel öldürüb kırtar belâdan çünkü ey hûnî
Ne sende mergâmet şefkât ne mende şâbr ü şâkât bar

³ Cem Dilçin, *Fuzulî Divanı Üzerine Notlar=Studies on Fuzulî's Divan*, MA., Harvard Üniversitesi Yakınoğu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü, Cambridge 2001, XVI+366+6 s. Cem Dilçin, "Fuzulî'nin Kasideleri Üzerine Kısa Notlar-I", *Osmanlı Araştırmaları=The Journal of Ottoman Studies*, İstanbul 2005, Sayı: XXV, 125-166. s.; Tahir Üzgör, "Su Kasidesi'nin Metni ve Okunuşuna Dair", *İlmî Araştırmalar*, İstanbul 1996, Sayı: 2, 151-158. s.

⁴ *Türkçe Divân* yazının bundan sonraki bölümünde TD kısaltmasıyla anılacaktır.

⁵ TD'da gazelin yazıldığı biçim ile alındığı yazma arasındaki farklar dipnotlarda gösterilmiştir.

¹ 1^a viren kimi: virem gibi // bar: var *Ali Emîrî Manzum*, no: 341.

² 2^a meni: beni // 2^b şâbr u: şâbra *Ali Emîrî Manzum*, no: 341.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic*

Volume 1/2 Fall 2006

3. Töküldi gözlerüm yaşı nażar kılmaduñ ey meh-rū
Düşübdür ıldızum düşkün sitâremde nuğüset bar
4. Efendüm pād-şāhumsan kime varub idem şekvā
Maña çoñ cevır ü žulm itdün saña senden şikāyet bar
5. Gedā-yi ‘ālemi sulşān ü sulşānı gedā eyler
Şarāb-i ışık-i dil-berde Fuzūli özge ğālet bar

Ali Nihat TARLAN yayınında bulunmayan bu gazel, *TD*'a yalnızca bir nüshaya dayanılarak alınmıştır. Eseri hazırlayanlar *Önsöz*'de “Başka baskılarda bulunmayıp karşılaştırılan yazmaların yalnız birinde veya birkaçında görülen ve bu baskıya alınmış olan metinlerin şaire aidiyetleri, şüphesiz ki, kesin olarak söylenemez. Ancak, kesin olarak reddedilmelerine de şimdilik imkân bulunamadığı cihetle, alınmalarında bir mahzur görülmemiştir.”⁶ diyerek açık kapı bırakmaktadırlar.

TD üzerinde ayrıntılı bir çalışma yayınlayan Prof. Dr. Cem DİLÇİN de “Bu gazel sadece bir nüshada vardır. Gazeldeki söyleyişin Fuzulî'nin şiir sanatına uygun olmadığı kanısındayım.”⁷ diyerek üslûp bakımından şiirin Fuzulî'ye aitliği konusundaki kuşkusunu dile getirmektedir.

Gazelin metne alındığı tek yazma, Millet Ktp. Ali Emiri Kit., *Manzum* 341 numarada kayıtlı, 89⁸ yapraklı, 1609'da çekimlenen nüshadır. *Divân-ı Mevlânâ Fuzûlî-i Bağdâdî* başlığını taşıyan yazmanın üçüncü yaprağında Muğammed Emin adına temellük kaydı vardır. Dîbâce'nin de bulunduğu metinde kasideler yoktur. Mahlâsların üzeri kırmızı mürekkeple işaretlenmiş olup yaprak kıyılarında düzeltmeler görülmektedir. İstinsah kaydına göre nüsha Güseyin b. Ağmed tarafından Budin'de 1018/1609 yılında Ramazan ayının 14'ünde çekimlenmiştir. Ayrıca yazmada Budinli Hîşâli adına bir temellük kaydı bulunmaktadır. Bu yazıya konu olan şiir,

⁴ 4^b maña: baña *Ali Emiri Manzum*, no: 341.

⁶ *TD*: IX. s.

⁷ Dilçin, *Fuzulî Divanı Üzerine Notlar*, 63. s.

⁸ *TD*'da yazma 79 yaprak gösteriliyorsa da [*TD*: 526. s.] gerçekte 89 yapaktır.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 1/2 Fall 2006*

42 gazelden oluşan Râ' harfinin sonuncusu olup 31^a'da yazılıdır.

LXVI. gazelin Fuzulî'ye ait olduğuna tanıklık eden iki kaynak daha göze çarpmaktadır. Bunlardan ilki *Meşâ'irü 'ş-Şu'arâ*'dır.⁹ 'Aşık Çelebi gazelin ilk beytini Fuzulî'den sıraladığı örnekler içerisinde anmaktadır. Bu bilgi güvenilir midir, yoksa yanılma payı var mıdır? Bunu kesin bir biçimde belirlemek şimdilik mümkün görünmemektedir. Yüzlerce şairin ve binlerce beytin anıldığı bir eserde müellifin tespitlerinde şaşırmadığı zaman zaman karışıklığa kapılmadığı söylenemez.¹⁰

Gazeli Fuzulî'ye ait gösteren öbür müellif Budinli Hîşâlî'dir.¹¹ Yazar, şiirin ilk beytini eserine dahil etmiştir. TD'a gazelin alınmasına esas teşkil eden nüshadaki Budinli Hîşâlî adına temellük kaydı, müellifin hangi sebeple böyle bir yol tuttuğunu ortaya çıkarmaktadır. Anlaşılan Hîşâlî de yukarıda kısaca tanıtılan nüshadan yararlanmıştı.

Bu üç tanığa karşılık, üç şiir mecmuası, üç tezkire ve bunlara dayanan iki kaynak adı geçen şiirin XVI. yüzyıl şairlerinden Selîkî'ye¹² ait olduğunu göstermektedir.¹³

⁹ 'Aşık Çelebi, *Meşâ'irü 'ş-Şu'arâ*, haz. G. M. Meredith-Owens, London 1971, yr. 199^a.

¹⁰ Meselâ *Meşâ'irü 'ş-Şu'arâ*'da, *éy câme-i siyâh géyen şâh-ı hûşmnâk çaprâst dügmelerle beni eyledüñ helâk* ('Aşık Çelebi, *Meşâ'irü 'ş-Şu'arâ*, yr. 171^a)

biçimindeki Ubeydî [ö. 1572]'ye ait gösterilen bir beyit, aynı zamanda Yaşîni [ö. 1568]'nin divanında (G.096/4) yer almaktadır. Şairler arasında benzer, hatta birbirinin aynı söyleyişlere rastlandığı bilinen bir gerçektir. Bu ihtimal göz önünde bulundurulmakla birlikte acaba 'Aşık Çelebi yukarıdaki örnekte olduğu gibi Selîkî'nin beytini sehven Fuzulî'ye mâl etmiş olabilir mi?

¹¹ Hîşâlî, *Maşâli'u 'n-nezâ'ir*, Nuruosmaniye Ktp. no: 4252, c. I., yr. 148^a.

¹² Selîkî [= Uz dilli]: Adı Şaban'dır. Isparta'da doğmuştur. Doğum ve ölüm tarihleri bilinmemektedir. Eldeki bilgiler, XVI. yüzyılın ilk yarısında yaşadığını göstermektedir. Kadılık mesleğini seçmiş, önce Tepedelen daha sonra Kefe yakınlarındaki Manküb kadılığında bulunmuştur. Vazifesinden azlolunup İstanbul'a döndüğü sırada Dobruca'da Deliorman içerisinde bütün ailesiyle birlikte haramiler elinde şehit olmuştur. Temiz kalpli, hoş sohbet ve ince bir kişiliğe sahip olduğu bildirilmektedir. Döneminin kaynakları şairliği ve şiirlerinden övgüyle söz ederler. Açık ve ince söyleyişi, dokunaklı,

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 1/2 Fall 2006*

Şiir mecmualarından ilki Süleymaniye Kütüphanesi *Ali Nihad Tarlan* kitaplığı 59 numarada kayıtlıdır. Talik hatla yazılan 212 yapraklık mecmuada, 15 ve 16. yüzyıl şairlerinden kaside, gazel, musammat biçimlerinde seçme şiirlerin yanı sıra, *Pend-nâme-i Dede Rüşenî*, *Maḳālât-ı Gülşenî*, Celili'nin *Miğek-nâme'si* ve Ğamdî'nin *Ķıyâfet-nâme'si* gibi müstakil eserler yer almaktadır. Selîki'ye ait gösterilen gazel 31^b'dedir. Ayrıca şairin 22^a, 30^b ve 33^b'de başka şiirlerine de yer verilmiştir.

İkinci şiir mecmuası, Süleymaniye Kütüphanesi *Zühdü Bey* kitaplığı 615 numarada kayıtlıdır. Üstü ebrulu meşin cilt içerisinde 78 yaprakta, ağırlık talikte olmak üzere muhtelif yazı biçimleriyle kaydedilen mecmuada manzum ve mensur parçalar bulunmaktadır. İçinde geçen şairlerden mecmuanın 17. yüzyılda derlendiği anlaşılmaktadır. Türkçe, Arapça ve Farsça beyit, gazel, mesnevî, kıt'a gibi çeşitli nazım biçimlerinde şiirlerin yer aldığı mecmuada Selîki'den başka, 'Âlî, 'Aşkı, Emrî,

etkileyici ve az bulunur hayallerle süslü üslubu vardır. Kaynaklar, mürettep ve mükemmel divanı olduğunu bildiriyorlarsa da adı geçen eser bugüne değin gün ışığına çıkmamıştır. (Sehî Beg, *Heşt Behîst*, haz. Günay Kut, Harvard 1978, 301. s.; 'Ahdî, *Gülşen-i Şu'arâ*, Millet Ktp. Ali Emirî Tarih, no: 774, 109^b; 'Aşık Çelebi, *Meşâ'irü 'ş-Şu'arâ*, yr. 162^a; Kınalı-zâde Ğasan Çelebi, *Tezkiretü 'ş-Şu'arâ*, haz. İbrahim Kutluk, Türk Tarih Kurumu Yayınları, c. I, Ankara 1978, 482. s.; Beyânî, *Tezkiretü 'ş-Şu'arâ*, haz. İbrahim Kutluk, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 129. s.; Gelibolulu 'Âlî b. Ağmed, *Künhü 'l-Aḥbâr ve Levâḳiğü 'l-Efkâr*, haz. Mustafa İsen, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara 1994, 232. s.; Riyâzî, *Riyâzu 'ş-Şu'arâ*, Nuruosmaniye Ktp. no: 3724, 148^a; Kâtib Çelebi, *Keşfu 'z- Żunûn*, haz. M. Şerefeddin Yalıtıkaya, A. Rifat Bilge, İstanbul 1941, c. I., 793. s.; Müstakim-zâde, *Mecelletü 'n-Nisâb*, Süleymaniye Ktp. Halet Efendi, no: 628, yr. 258^a; Ş. Sâmi, *Ķâmûsu 'l-A'lâm*, Kaşgar Neşriyat, Ankara 1996, c. IV, 2611. s.; Nail Tuman, *Tuğfe-i Nâ'ili*, haz. Cemal Kurnaz, Mustafa Tatçı, Bizim Büro Yayınları, Ankara 2001, c. I, 446. s.).

¹³ Mecmuaların güvenilirliği de tartışmalıdır. Kimi zaman bir şiir farklı şairlere mâl edilebiliyor. Bu karışıklığın sebeplerini belirlemek güç. Bir örnek vermek gerekirse Ğarimî [ö. 1512]'nin *tütîyâ-yı ḥâk-i pâyuḥdan ḳılan ḳaş'-ı nazâr iki gözümse gerekmez çıksun éy nür-ı başar* (Ğarimî: *Divân*: G.07/1) matlı gazeli, Topkapı Sarayı Müzesi Ktp. *Revan*, no: 1969, 46^a ve Süleymaniye Ktp. *Tahir Ağa*, no: 285, 53^a numaralı mecmualarda Âhî [ö. 1517]'ye ait gösterilmektedir.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 1/2 Fall 2006*

Fehîm, Fevrî, Hüdâyî, Kemâl Paşaoğlu, Lâmi'î, Mecdî, Mesîgî, Nâbî, Nâdirî, Naẓmî, Neşâşî, Nihânî, Rağîkî, Riyâzî, Rûgî, Şabırî, Şânî, Sulşân Murâd, Şun'î, Şem'î, Şemsî, Şiyrî ve 'Ulvi şiiirleri bulunan şairlerden bazılarıdır. 50^b'de makam adları 50-53. yapraklar arasında çeşitli makamlarda bestelenmiş şiiirler, 46-47. yapraklarda *hâşş-ı şecerî* ile yazılmış bir parçanın yanı sıra görsel şiiir örnekleri yer almaktadır. Bunların yanında fetvalarla birlikte çeşitli konularda mensur parçalara rastlanmaktadır. Selîkî'nin şiiiri 36^a'da kayıtlıdır.

Üçüncü mecmua, İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi *Türkçe Yazmalar* 1532 numarada bulunmaktadır. Emrî'nin divanının yer aldığı mecmuada Selîkî'nin şiiiri 75^a yaprağında geçmektedir.

Bu mecmuaların dışında Ğasan Çelebî, Beyânî, Riyâzî ve Fâ'izî tezkireleriyle birlikte *Ķâmûsu 'l-A'lâm* ve *Tuğfe-i Nâ'ilî*'de Selîkî'nin haramîler elinde şehit edilmesine değinilerek, yukarıdaki gazelin ilk beyti örnek gösterilmektedir.¹⁴ Ğasan Çelebî'de bu bölüm şöyledir: *ehl ü 'iyâl ü hadem ü eşfâl ve cümle mâl ü menâli ile nâ-peydâ ve nâ-bedîd olup Ğarâmîler elinde şehîd olmuş-ıdı bu beyti Ğasbu 'l-ğâli oldu*

yoluñda cân vérem gibi derûnumda 'alâmet var

şehîd-i tîğ-ı 'ışk olmağa göñlümde şehâdet var

Eserine aldığı örnekleri seçerken gösterdiği titizlikle tanınan Riyâzî, *ğarâmîler elinden şerbet-i şehâdet nüş étmiş idi bu Ğazel Ğasb-ı Ğâli vâkı'* olmuşdur diyerek gazelin bütününü eserinde anmaktadır.

Yukarıda adı geçen üç mecmua ve Riyâzî tezkiresinde kayıtlı olan örnek de dahil olmak üzere gazelin metni şöyledir:

¹⁴ Kınalı-zâde Ğasan Çelebî, *Tezkiretü 'ş-Şu'arâ*, 482. s.; Beyânî, *Tezkiretü 'ş-Şu'arâ*, 129. s.; Riyâzî, *Riyâzu 'ş-Şu'arâ*, 148^a; Ķâf-zâde Fâ'izî, *Zübdetü 'l-Eş'âr*, Nuruosmaniye Ktp., no: 3722, 68^b; Ş. Sâmi, *Ķâmûsu 'l-A'lâm*, 2611^a; Nail Tuman, *Tuğfe-i Nâ'ilî*, c. I, 446. s.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 1/2 Fall 2006*

Gazel¹⁵

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. yoluñda cān vérem gibi derūnumda ‘alāmet var
şehid-i tiğ-1 ‘ışk olmağa gönümde şehādet var
2. dökildi gözlerüm yaşı nażar kılmaduñ éy meh-rū
düşüpdür yıldızum beñzer sitāremde nuğūset var
3. beni gel öldürüp kırtar belādan çünkü éy hūnī
ne sende mergāmet şefkat ne bende şabr u şākat var
4. efendim pādişāhumsın kime varup kılam şekvā
baña çok cevr ü žulm étdüñ saña senden şikāyet var
5. gedāyı ‘āleme sulşān u sulşānı gedā eyler
şarāb-1 ‘ışk-1 dilberde **selīki** özge ğālet var

Selīki’nin bu gazelle benzerlik gösteren başka beyitleri de vardır. Söyleyişteki ortak edaya dikkat çekmek bakımından kaynaklarda verilen iki beyti burada anmak yerinde olacaktır:

gel beni öldür hey āfet hāncer-i bürrān-ile

kırtulayın günde biñ kez ölmeden hicrān-ile

tende ger biñ cānum olsa saña eylerdüm revān

bende olmalı degül midür saña biñ cān-ile

Buraya kadar, gazel hakkında elde edilebilen veriler sunulmağa çalışıldı. Yukarıda anılan üç tanığa göre şiir Fuzūli’ye, bunlara karşılık altı tanığa göre ise Selīki’ye aittir. Tezkirelerin gazelin ilk beyti ile Selīki’nin ölümü arasında ilgi kurması ve tanıkların fazlalığı, gazelin Selīki’ye ait olma ihtimalini güçlendirmektedir. Sonuç olarak denilebilir ki şimdilik bilinmeyen bir zamanda ve bilinmeyen bir yolla Selīki’ye ait bu gazel, Fuzūli’nin

¹⁵ Süleymaniye Ktp. *Ali Nihad Tarlan*, no: 59, 31^b; Süleymaniye Ktp. *Zühdü Bey*, no: 615, 36^a; İstanbul Üniversitesi Merkez Ktp. *Türkçe Yazmalar*, no: 1532, 75^a.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic*

Volume 1/2 Fall 2006

divan nüshalarından birisine girmiş ve TD yayınıyla da bugüne kadar gelmiştir.

KAYNAKÇA

- 'AHDÎ [ö. 1593], *Gülşen-i Şu'arâ*, [Yazılışı: Bağdad 1563] Millet Ktp. *Ali Emirî* Tarih, no: 774.
- 'AŞIK ÇELEBİ [1520-1571], *Meşâ'irü 'ş-Şu'arâ*, [Yazılışı: İstanbul 1568] G. M. MEREDITH-OWENS, *Meşâ'irü 'ş-Şu'arâ or Tezkere of 'Aşık Çelebi*, London 1971, XXV+299^a yr.
- BEYÂNÎ, Mustafa b. Cârü 'llâh [ö. 1597], *Tezkiretü 'ş-Şu'arâ*, [Yazılışı: İstanbul 1592] Eleştirmeli Baskıya Hazırlayan: İbrahim KUTLUK, Ankara 1997, [VI]+93+[7]+340 s. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları XVIII. Dizi – Sa.7.
- [Budinli] HÎŞALÎ, *Maşâli'u 'n-nezâ'ir*, Nuruosmaniye Ktp. 4252. sy., I. C., 148^a.
- Cem, DİLÇİN, "Fuzulî'nin Kasideleri Üzerine Kısa Notlar-I"; *Osmanlı Araştırmaları=The Journal of Ottoman Studies*, İstanbul 2005, XXV. sy., 125-166. s.
- Cem, DİLÇİN, *Fuzulî Divanı Üzerine Notlar=Studies on Fuzulî's Divan*. Cambridge 2001, XVI+366+6 s., MA., Harvard Üniversitesi Yakındoğu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü.
- Divân-ı Fuzulî-i Bağdâdî*, Millet Ktp. Ali Emirî, no: *Manzum* 341.
- FUZÜLÎ, *Divân*, Kenan AKYÜZ-Sedit YÜKSEL-Süheyl BEKEN-Müjgan CUNBUR, *Fuzulî Türkçe Divân*, Ankara 1958, XI+573 s., İş Bankası, Türk Tarih Kurumu Basımevi; GÖLPINARLI, Abdülbakî, *Fuzulî Divanı*, İstanbul 1948, CLXIII+432 s., İnkılap Kitabevi, *Fuzulî Divanı* (Önsöz, Gazeller, Terkipler, Kıt'alar, Rubailer, Lugatçe, İndeks, Fihrist), 2. Bs., İstanbul 1961, CXXVIII, 234 s., İnkılap Kitabevi; TARLAN, Ali Nihat, *Fuzulî Divanı Musammât-Mukatta' ve Rübailer Kısmı*, İstanbul 1950 s. 248+10 s.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 1/2 Fall 2006*

- GELİBOLULU 'Alı b. Ağmed [1541-1599], *Künhü 'l-Ahbâr ve Levâkîhü 'l-Efkâr*, [Yazılışı: İstanbul 1591-1599] 1597'ye değin. Hazırlayan: Mustafa İSEN, *Künhü 'l-Ahbâr'ın Tezkire Kısmı*, Ankara 1994, 396 s., Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını – Sayı: 93, Tezkireler Dizisi – Sayı: 2.
- ĞARİMİ, *Divân*, KILIÇ, Filiz, “Osmanlı Hanedanından Bir Şair Şehzade Korkud”; *Bilig*, Yaz 1996, 2. sy., 203-219. s.
- ĞAF-ZADE FÂİZİ, [1572-1622], *Zübdetü 'l-Eş'âr*, [Yazılışı: İstanbul 1622] Nuruosmaniye Ktp. 3722. sy.
- KÂTİB ÇELEBİ, Muşşafâ b. 'Abdu 'llâh Ğâci Hâlife [1609-1657], *Keşfu 'z- Żunûn 'an Esâmi 'l-Kütübi ve 'l-Fünûn*, [Mehmet] Şerefettin YALTKAYA-[Ahmet] Rifat BİLGE, İstanbul 1360-1941, 2 C., 2056 s.
- ĞINALI-ZADE Ğasan Çelebi, [1546-1604], *Tezkiretü 'ş-Şu'arâ*, [Yazılışı: İstanbul 1586] Eleştirmeli baskıya hazırlayan: İbrahim KUTLUK, I. C. Ankara 1978, [VI]+73+[VII]+576 s. Türk Tarih Kurumu Yayınları, XVIII. Dizi-Sa. 4¹.; II. C. Ankara 1981, [IV]+578-1094+[II] s. Türk Tarih Kurumu Yayınları: XVIII. Dizi-Sa. 4².
- Mecmû'a*, Süleymaniye Ktp. *Ali Nihad TARLAN*, no: 59.
- Mecmû'a*, Süleymaniye Ktp. *Zühdü Bey*, no: 615.
- Mecmû'a*, İstanbul Üniversitesi Merkez Ktp. *Türkçe Yazmalar*, no: 1532.
- MÜSTAĞİM-ZADE Süleymân Sa'deddîn Efendi, *Mecelletü 'n-Nisâb*, Süleymaniye Ktp. *Hâlet Efendi*, no: 628, Tıpkıbasım, Ankara 2000, 472 y., T. C. Kültür Bakanlığı Yayınları/2355 Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Yayın No. 32.
- RİYAZİ, [1572-1644], *Riyâzu 'ş-Şu'arâ*, [Yazılışı: İstanbul 1609] Nuruosmaniye Ktp., no: 3724.
- SEHİ BEG [ö. 1548], *Heşt Behişt*, [Yazılışı: 1538] yyl., Günay KUT, Harvard 1978 [Süleymaniye Kütüphanesi Ayasofya Kitaplığı, no: 3544].

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 1/2 Fall 2006*

Ş. SÂMÎ, *Ḳāmûsu 'l-A'lâm*, 6 C., Tıpkıbasım, Ankara 1996, Kaşgar Neşriyat.

[TUMAN], İnehân-zâde Mehmet Nâil, *Tuhfe-i Nâilî Divân Şâirlerinin Muhtasar Biyografileri*, [İstanbul] 1949, Haz. Cemal KURNAZ; Mustafa TATÇI, [Ankara 2001], I. C., 99+176+467, II. C., 468-1264 s. Bizim Büro Yayınları.

ÜZGÖR, Tahir, “Su Kasîdesi'nin Metni ve Okunuşuna Dair”; *İlmî Araştırmalar*, İstanbul 1996, 2. sy., 151-158. s.

YAĞİNÎ, *Divân*, Ömer ZÜLFE, YAKÎNÎ [ö. 1568] *Divan Tenkitli Metin-Tetkik-Dizin*, İstanbul 2004, 530+64 s., Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Doktorluk Tezi.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 1/2 Fall 2006*